

JERZY NADOLSKI, BARBARA LOGA

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego – historia kolekcji

ABSTRACT

The Natural History Museum of the University of Łódź – history of the collection

The Natural History Museum, Department of Experimental Zoology and Evolutionary Biology, University of Łódź, is a continuator of the Municipal Natural History Museum in Łódź which was created in 1930. The present Museum collection contains over 100 000 specimens, encompassing many taxonomic groups of animals from all over the world. Insects are the most numerous, in particular butterflies, estimated at around 45 000, hymenoptera, around 25 000 and coleoptera, around 14 000. Among particularly valued and generally known exhibits there is a complete skeleton of the cave bear (*Ursus spelaeus*), found in the Tatras and reconstructed by Edward Potega, the aurochs' skull (*Bos primigenius*), a spider crab preparation (*Macrocheira kaempferi*), as well as collections of Polish birds representing an almost complete array of species from Central Poland, Polish butterflies collected by Zygmunt Śliwiński and a collection of skeletons prepared by Izydor Siemieniuk. Many exhibits, both vertebrates and invertebrates, are of historical value and come from the early 20th-century collections.

Keywords: Natural History Museum of the University of Łódź, natural collection, entomological collection, collection of birds

Słowa kluczowe: Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego, zbiory przyrodnicze, kolekcje entomologiczne, kolekcje ptaków

Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego jest obecnie jednostką organizacyjną działającą w ramach Katedry Zoologii Doświadczalnej i Biologii Ewolucyjnej Instytutu

Biologii Środowiskowej Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŁ i w prostej linii kontynuatorem powstałego w grudniu 1930 roku Miejskiego Muzeum Przyrodniczego w Łodzi. Te historyczne tradycje sięgające jeszcze czasów przedwojennych obejmują zarówno jego strukturę organizacyjną, jak i zabytkowy już dzisiaj budynek – zajmowany od tamtego czasu – oraz nade wszystko bogatą kolekcję zoologiczną, sięgającą korzeniami czasów jeszcze wcześniejszych, bo niejednokrotnie końca XIX wieku. Różna jest też historia i pochodzenie tych zbiorów. Najczęściej zrębami tworzonych wtedy kolekcji muzealnych były zbiory prywatne udostępniane okazjonalnie szerszej publiczności. Ważnym etapem dla rozwoju całego ruchu muzealno-oświatowego w przedwojennej Łodzi było powstanie w latach 1909–1911 dwóch towarzystw naukowych, których działalność promowała szeroko pojętą edukację przyrodniczą. Były to: Łódzkie Towarzystwo Entomologów, skupiające pasjonatów zajmujących się badaniem owadów, które szczyciło się wydawaniem własnego czasopisma naukowego „Entomolog Polski” – pierwszego czasopisma entomologicznego o skali ogólnopolskiej¹ – oraz utworzone w roku 1910 Towarzystwo Muzeum Nauki i Sztuki w Łodzi, którego cel stanowiło zainicjowanie powołania interdyscyplinarnego muzeum na terenie miasta. Większość dochodów uzyskanych z jego działalności przeznaczono na zakup eksponatów muzealnych. Rezultatem tych wspólnych działań było zainicjowanie i zorganizowanie w przedwojennej Łodzi pierwszej wystawy o charakterze czysto przyrodniczym, której otwarcie 9 kwietnia 1910 roku odnotowano w miejscowej prasie. Zaprezentowano wtedy na niej – zacytujmy za „Entomologiem Polskim”²:

[...] ciekawe okazy zebrane z różnych poszczególnych prywatnych zbiorów i szkół. Najciekawszą jednak rzeczą i najbardziej systematycznie ułożoną był zbiór motyli, chrząszczy i innych owadów ustawiony w 40 gablotach, własność Łódzkiego Towarzystwa Entomologów... Wystawa egzystowała przeszło miesiąc ... dając korzyść moralną zwiedzającym i materialną komitetowi zarządzającemu wystawę.

Niedługo później, bo w roku 1911, powstało już w Łodzi pierwsze muzeum interdyscyplinarne o nazwie Muzeum Nauki i Sztuki, którego zbiory, jak pisze Edward Potęga³, powiększane z każdym rokiem pochodziły z

[...] otrzymywanych darowizn, depozytów i... jak na owe czasy przedstawiały się dość imponująco ... Większą część tego muzeum stanowiły eksponaty z zakresu nauk przyrodniczych, jakkolwiek były tam zarazem i zbiory dotyczące historii, etnografii i sztuki.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości muzeum to – mieszczące się wówczas przy ul. Piotrkowskiej 91 – działało nadal, by w roku 1923 zostać oficjalnie przekazane Gminie Miasta Łodzi. Równolegle, w tym samym okresie, powołano na terenie miasta inną jeszcze instytucję o charakterze oświatowym, propagującą tematykę przyrodniczą. Była to Centralna Miejska Pracownia Przyrodniczo-Pedagogiczna, która pod kierownictwem Edwarda M. Potęgi, poza działalnością oświatową i edukacyjną zajmowała się także gromadzeniem zbiorów muzealnych. To z tamtego czasu pochodzi wydobyty

¹ W. Kaszubina, *Pierwsze polskie czasopismo entomologiczne*, „Polskie Pismo Entomologiczne” 1970, XL/4, s. 881–890.

² „Entomolog Polski” 1910, Rok I, nr 1.

³ E.M. Potęga, *Prace na polu krzewienia wiedzy przyrodniczej w Łodzi*, Łódź 1932, s. 3–16.

i zrekonstruowany przez E. Potęgę szkielet niedźwiedzia jaskiniowego *Ursus spelaeus* Rosenmüller znaleziony w Tatrach, który wkrótce stał się jednym z najcenniejszych eksponatów muzeum (il. I). Także z inicjatywy E. Potęgi powołano wówczas w Łodzi Towarzystwo Przyrodnicze im. Stanisława Staszica, skupiające przyrodników z całej Polski⁴. W latach 1928–1930 kolekcje istniejącego nadal Muzeum Nauki i Sztuki zostały rozdzielone na zbiory przyrodnicze, etnograficzne i sztuki, które z kolei dały podwaliny trzem równolegle utworzonym łódzkim muzeom, które istnieją w podobnym kształcie do dzisiaj. Były to: Miejskie Muzeum Historii i Sztuki im. Juliana i Kazimierza Bartoszewiczów (obecnie Muzeum Sztuki), Muzeum Etnograficzne (obecnie Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi) oraz Miejskie Muzeum Przyrodnicze, do którego zbiorów dołączono także okazy pochodzące z kolekcji Centralnej Miejskiej Pracowni Przyrodniczo-Pedagogicznej oraz Towarzystwa Przyrodniczego im. St. Staszica. Pierwszym dyrektorem powstałego muzeum przyrodniczego został jego współorganizator E. Potęga. Na lokal dla nowo utworzonej placówki został wybrany i zaadaptowany po dawnej jadalni budynek mieszczący się w parku im. Henryka Sienkiewicza. Budynek ten Muzeum Przyrodnicze UŁ zajmuje do dzisiaj. Jak widać, te pierwsze, niełatwe pionierskie działania muzealne w przedwojennej Łodzi zainicjowane zostały przede wszystkim przez ruch społeczny. Łódź nie dysponowała kolekcjami nawet w części porównywalnymi ze znanymi historycznymi zbiorami Warszawy, Krakowa czy Wrocławia, pochodzącymi z wielkich prywatnych kolekcji sięgających czasów znacznie bardziej odległych. Niemniej ten, jakże skromny, początek łódzkiego ruchu muzealnego zaowocował powstaniem skromnych zbiorów, które dalej powiększane, po latach stały się podstawą działań znanych i cenionych dzisiaj w Polsce jednostek muzealnych.

Do najwcześniejszych pochodzących z tamtego okresu eksponatów dzisiejszego Muzeum Przyrodniczego UŁ należą między innymi: okaz żółwia morskiego *Chelonia mydas* (Linnaeus), duży, bo liczący ponad 8 m długości pyton siatkowy *Python reticulatus* (Schneider), krokodyl rombowy (kubański) *Crocodylus rhombifer* Cuvier, dziobak australijski *Ornithorhynchus anatinus* (Shaw) i leniwiec trójpalczasty *Bradypus tridactylus* Linnaeus (il. II), dwa okazy szympansov *Pan troglodytes* (Blumenbach) oraz orangutan *Pongo pygmaeus* (Linnaeus), młody niedźwiedź brunatny *Ursus arctos* Linnaeus, bogata kolekcja rogów i poroży, kolekcje entomologiczne motyli i chrząszczy Edwarda Korba i Juliusa Stephana⁵, kolekcja ptaków egzotycznych, w tym rzadkie okazy ptaków rajskich i kolibrów (il. III), a także niewielki zbiór minerałów, przekazany w latach sześćdziesiątych i obecnie przechowywany w Muzeum Geologicznym Uniwersytetu Łódzkiego oraz kolekcja meteorytów, która prawdopodobnie została skradziona w okresie II wojny światowej. Niestety, także pewna część innych eksponatów z czasów przedwojennych zaginęła lub uległa zniszczeniu prawdopodobnie już po II wojnie światowej. Były to między innymi: wypchany okaz kozicy *Rupicapra rupicapra* (Linnaeus), a także mrówkojada *Myrmecophaga tridactyla* Linnaeus⁶ oraz dosyć liczna kolekcja różnych

⁴ E.M. Potęga, *Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyrodniczego im. Stanisława Staszica w Łodzi w dniu 10 II 1927 r.*, „Czasopismo Przyrodnicze” 1927, t. I, s. 1–8.

⁵ Zbiory entomologiczne E. Korby i J. Stephana do dzisiaj są przechowywane w oryginalnych, historycznych szafach i gablotach.

⁶ Obecnie na wystawie prezentowana jest skóra mrówkojady pochodząca z okazu, który padł w Łódzkim Ogrodzie Zoologicznym.

gatunków małp⁷. Podczas II wojny światowej kierownikiem muzeum, powołanym przez władze okupacyjne, został Ernst Koeppen, pochodzący z Rygi Niemiec, który okazał się nie tylko specjalistą w zakresie muzealnictwa przyrodniczego, lecz także doskonałym preparatorem i fotografem. W tym okresie zbiory muzeum wzbogaciły się o nowe eksponaty, głównie ptaki pochodzące z regionu łódzkiego. E. Koeppen opublikował także pracę faunistyczną opisującą ptaki ze zbiorów łódzkiego muzeum⁸. Duża część bogatych, istniejących obecnie zbiorów ornitologicznych pochodzi właśnie z lat 1941–1944 i kolekcja ta zawiera większość gatunków ptaków znanych z obszaru środkowej Polski. Do najciekawszych eksponatów wtedy pozyskanych należy zaliczyć okaz puchacza *Bubo bubo* (Linnaeus) (il. IV) złowiony w miejscowości Ktery w okolicach Łęczycy⁹, sęp kasztanowaty *Aegypius monachus* (Linnaeus) z okolic Sieradza¹⁰, ślepowron *Nycticorax nycticorax* (Linnaeus) ze wsi Leszno w okolicach Łęczycy¹¹, wydrzyk długoogonowy *Stercorarius longicaudus* (Vieillot) z Sarnowa w okolicach Łodzi¹² oraz strepet *Tetrax tetrax orientalis* Hartert¹³ z okolic Łęczycy. Po zakończeniu II wojny światowej Miejskie Muzeum Przyrodnicze działało w niezmienionej strukturze organizacyjnej pod kierownictwem E. Potęgi, który z powrotem został powołany na to stanowisko¹⁴. Jednakże już w roku 1950 zarówno budynek, jak i zawarte w nim kolekcje zostały przejęte przez Ministerstwo Szkół Wyższych i Nauki, a następnie przez Polską Akademię Nauk, a placówkę tę przekształcono w Oddział Łódzki Instytutu Zoologii PAN¹⁵. W tym okresie zwiększono liczbę pracowni naukowych, co wiązało się z drastycznym zmniejszeniem powierzchni wystawienniczej muzeum oraz ograniczeniem wielkości kolekcji i liczby eksponatów¹⁶. Wielu z nich nie udało się już później odzyskać. W roku 1962 muzeum zostało przejęte przez Uniwersytet Łódzki i włączone organizacyjnie do Katedry Ewolucjonizmu Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi. Po kilku reorganizacjach i zmianach nazwy istnieje obecnie jako Muzeum Przyrodnicze Katedry Zoologii Doświadczalnej i Biologii Ewolucyjnej Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego. Mieści się ono, jak wspomniano wcześniej, w tym samym przedwojennym zabytkowym budynku, w parku im. H. Sienkiewicza w Łodzi przy ul. Kilińskiego 101.

Współcześnie, poza wymienioną wcześniej kolekcją ornitologiczną liczącą już około 250 gatunków ptaków (około 600 okazów) nasze muzeum posiada ciekawe zbiory innych kręgowców, w tym ssaków reprezentujących gatunki raczej rzadko spotykane w innych muzeach tego typu. Są to między innymi: wypchane okazy słonia indyjskiego

⁷ Wiedza o tych eksponatach pochodzi z fotografii wystaw muzealnych z tamtego okresu.

⁸ E. Koeppen, *Verzeichnis der im Naturkunde-Museum zu Litzmannstadt gesammelten, aufgestellten und beobachteten Wirbeltiere des Litzmannstädter Raumes*, Litzmannstadt 1943, s. 1–48.

⁹ Okaz ten został prawdopodobnie ustrzelony w okresie jego koczowania, gdyż na tym terenie nie obserwowano występowania tego gatunku (E. Tranda, *Strepet (Otis tetrax L.) oraz inne rzadkie ptaki z okolic Łodzi*, „Acta Ornithologica” 1958, V (6), s. 211–215).

¹⁰ Dorosła samica, która padła z wyczerpania.

¹¹ Dorosła samica strzelona nad rzeką Ner 21 sierpnia 1949 r. przez M.J. Hetmana.

¹² Okaz samicy strzelony 18 czerwca 1943 r. prawdopodobnie przez E. Koeppena.

¹³ Upolowana w sierpniu 1950 r. w okolicach wsi Wichrów.

¹⁴ E. Tranda, *50-lecie Muzeum Przyrodniczego w Łodzi*, „Przegląd Zoologiczny” 1980, XXIV, 2, s. 231–240.

¹⁵ J. Nadolski, *Muzeum Przyrodnicze Uniwersytetu Łódzkiego*, „Pilica” 1996, 6/16, s. 6–7.

¹⁶ H. Sandner, *Muzeum Przyrodnicze w Łodzi*, „Kosmos” 1954, 3/1, s. 111–112.

Elephas maximus Linnaeus (il. V), lwa *Panthera leo* (Linnaeus), tygrysa *Panthera tigris* (Linnaeus), lamparta *Panthera pardus* (Linnaeus), w tym także tzw. czarnej pantery oraz hipopotama *Hippopotamus amphibius* Linnaeus (il. VI), łosia *Alces alces* (Linnaeus) czy suhaka *Saiga tatarica* (Linnaeus), rzadkiego i ginącego już azjatyckiego gatunku, a także wielu innych przedstawicieli zwierząt zaliczanych do tej grupy taksonomicznej. Interesującą i zarazem unikatową w skali kraju kolekcją naszego muzeum jest ponadto zbiór kompletnych szkieletów kręgowców spreparowanych przez dawnego pracownika muzeum, Izydora Siemieniuka¹⁷. Do ciekawych i niesłychanie rzadko prezentowanych na wystawach eksponatów zaliczyć należy między innymi szkielety: słonia indyjskiego *Elephas maximus* Linnaeus (il. V), niedźwiedzia polarnego *Ursus maritimus* Phipps, hipopotama *Hippopotamus amphibius* Linnaeus, żubra *Bison bonasus* (Linnaeus), tapira *Tapirus terrestris* (Linnaeus), wielbłąda *Camelus dromedarius* Linnaeus oraz wielu innych gatunków ssaków i ptaków, w tym strusia afrykańskiego *Struthio camelus* Linnaeus. Łącznie kolekcja ta liczy ponad 70 eksponatów przedstawicieli różnych kręgowców.

Podobnie jak w okresie przedwojennym, tak i dzisiaj źródła pozyskiwania eksponatów do naszego muzeum są bardzo różnorodne. Najczęściej, jak wspomniano wcześniej, były i są to darowizny oraz zakupy celowe. Do szczególnie cennych źródeł należą ogrody zoologiczne. Zwierzęta, które tam padły, są później przekazywane do muzeum i następnie odpowiednio preparowane. Z tego źródła pochodzi duża część wielkich ssaków, w tym między innymi wymienione wcześniej: słoń indyjski *Elephas maximus* Linnaeus oraz okaz hipopotama *Hippopotamus amphibius* Linnaeus, pochodzące z Łódzkiego Ogrodu Zoologicznego¹⁸. Do ciekawszych eksponatów, które trafiły do nas także w ten sposób, należy ponadto zaliczyć okaz krokodyla nilowego *Crocodylus niloticus* Laurenti (il. VII) i stosunkowo bogatą, bo liczącą 13 gatunków (15 okazów) kolekcję małp Starożytności i Nowego Świata.

Równie istotnym źródłem pozyskiwania eksponatów do naszych kolekcji były i są wyprawy naukowe organizowane przez Uniwersytet Łódzki. Do wypraw, które w istotny sposób przyczyniły się do wzbogacenia zbiorów muzeum, należy zaliczyć szczególnie trzy wyprawy do Afryki¹⁹ oraz ekspedycje polarne pracowników naukowych Uniwersytetu Łódzkiego, zwłaszcza realizowane w ramach badań antarktycznych²⁰. Ostatnio prezentowana w naszym muzeum kolekcja zwierząt pochodzących z tego regionu świata cieszy się niesłabnącym dużym zainteresowaniem zwiedzających. Prezentowany na niej bogaty zbiór pingwinów liczący 9 gatunków (19 okazów) jest chyba

¹⁷ Zachowało się pismo Rektora Uniwersytetu Łódzkiego z podziękowaniem dla Izydora Siemieniuka za długoletnią pracę na Uniwersytecie Łódzkim.

¹⁸ Znana jest nam historia tych zwierząt, z których pierwsze było słonica o imieniu „Magdzia”, która przywieziona w 1945 r. z Niemiec do Polski padła w łódzkim zoo w 1960 r. z powodu niewydolności serca. Drugie z nich to samica hipopotama o imieniu „Lusia”, która pochodziła z Wrocławskiego Ogrodu Zoologicznego i została przywieziona do Łodzi w 1945 r. Po połknięciu piłki rzuconej jej przez dziecko padła w 1950 r.

¹⁹ Były to: I Wyprawa Naukowa Uniwersytetu Łódzkiego do Afryki Równikowej (1974–1975), Studencka Wyprawa Naukowa do Afryki Zachodniej (1979–1980) oraz II Wyprawa Naukowa Uniwersytetu Łódzkiego do Afryki Równikowej (1989).

²⁰ Kolekcja ta została pozyskana przez pracowników Zakładu Biologii Polarnej i Oceanobiologii Uniwersytetu Łódzkiego – uczestników badań polarnych prowadzonych w Stacji im. Arctowskiego na Antarktydzie.

jedyną obecnie w Polsce tak bogatą kolekcją tych ptaków prezentowaną na wystawie (il. VIII). Do równie ciekawych eksponatów antarktycznych zaliczyć trzeba młodego albatrosa wędrownego *Diomedea exulans* Linnaeus, który to gatunek należy do najlepszych oceanicznych lotników, a rozpiętość jego skrzydeł dochodzi do ponad 3 m. Ponadto na tej wystawie prezentujemy różne inne gatunki antarktycznych ptaków morskich, a także elementy kostne wielorybów, okaz młodego słonia morskiego *Mirounga leonina* (Linnaeus), czaszkę lamparta morskiego *Hydrurga leptonyx* (de Blainville) oraz wiele innych zwierząt, w tym przedstawiciele morskich bezkręgowców.

Nasze muzeum posiada skromną, ale interesującą kolekcję paleontologiczną. Znaczną jej część pochodzi także z okolic Łodzi. W latach trzydziestych ubiegłego wieku podczas prac ziemnych odnaleziono w korytach łódzkich rzek sporą liczbę kości mamuta włochatego *Mammuthus primigenius* (Blumenbach), w tym jego ciosy, miednicę i kości nóg, a także czaszki żubra *Bison bonasus* (Linnaeus) i тура *Bos primigenius* Bojanus (il. IX), która w późniejszym okresie stała się symbolem dzisiejszego Muzeum Przyrodniczego Uniwersytetu Łódzkiego²¹.

Nasze muzeum stale stara się powiększać zbiory o nowe interesujące okazy. W ostatnim okresie wzbogaciliśmy się o kolekcję mięczaków. Na uwagę zasługują tu zwłaszcza zbiory porcelanek *Cypraeidae* oraz stożków *Conidae*, a także wielu innych rodzin morskich ślimaków i małży (il. X). Łącznie kolekcja ta liczy blisko 700 okazów reprezentujących ponad 300 gatunków mięczaków. Pozostałe bezkręgowce to także ważny element zbiorów naszego muzeum. Ciekawe gatunki gąbek, szkarłupni, koralowców i skorupiaków pochodzących z różnych stron świata stanowią interesujące uzupełnienie naszych zbiorów, w tym także tych prezentowanych na wystawie. Na szczególną uwagę zasługuje zwłaszcza spreparowany okaz kraba olbrzymiego *Macrocheira kaempferi* (Temminck) (il. XI) pochodzącego z Oceanu Spokojnego, który to gatunek jest zaliczany do największych skorupiaków świata i jest tzw. żywą skamieniałością²².

Bez wątpienia, najliczniejszą kolekcję muzeum stanowią jednakże zbiory entomologiczne (il. XII), służące przede wszystkim jako materiał porównawczy i dokumentacyjny prowadzonych badań naukowych. Ogółem zbiór owadów liczy blisko 100 000 eksponatów. Przeważająca większość tej kolekcji nie jest jednakże eksponowana na wystawie stałej. Na szczególną uwagę zasługują tu: licząca około 40 000 okazów kolekcja motyli europejskich, z ponad 4500 gatunkami, zbiór krajowych chrząszczy, zarówno wodnych z rodzin *Gyrinidae* i *Dytiscidae*, jak i lądowych, w tym kompletny zbiór europejskich kózkowatych *Cerambycidae*, łącznie ponad 14 000 okazów, zbiór muchówek, między innymi z rodzin: *Tipulidae*, *Asilidae*, *Calliphoridae*, *Muscidae*, *Sarcophagidae* i *Syrphidae* liczący łącznie ponad 8000 okazów, błonkówek, ponad 25 000 okazów i pluskwiaków różnoskrzydłych, głównie z nadrodziny *Pentatomoidea*, szacowanych na 2500 okazów, a także kolekcja motyli egzotycznych – około 5500 okazów – i mniejsze liczebnie zbiory pozostałych grup owadów, liczące łącznie około 5000 okazów. Znaczna część tych kolekcji posiada istotną wartość historyczną i pochodzi jeszcze z czasów przedwojennych (wspomniane zbiory E. Korby i J. Stephana). Inne stanowią także cenny materiał naukowy dokumentujący wyniki badań. Są to między innymi: kolekcja motyli krajowych ze

²¹ Zachowały się łódzkie doniesienia prasowe opisujące te znaleziska.

²² Gatunek ten został opisany w 1836 r. przez holenderskiego zoologa Coenraada Jacoba Temmincka.

zbiorów Zygmunta Śliwińskiego²³ czy też kolekcja błonkówek ze zbioru Jana Krzysztofa Kowalczyka²⁴.

Spora liczba okazów przyrodniczych będących własnością Uniwersytetu Łódzkiego znajduje się także w innych jednostkach organizacyjnych Instytutu Biologii Środowiskowej Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŁ. Jednakże eksponaty te są wykorzystywane i okazywane w celach naukowych oraz dydaktycznych jedynie pracownikom i studentom naszej uczelni²⁵.

Muzealnictwo przyrodnicze jest specyficzną formą kolekcjonerstwa muzealniczego, tym różniącą się od innych, że muzealia są pozyskiwane z natury i dopiero po odpowiedniej ich obróbce, zwanej preparowaniem, okaz uzyskuje formę umożliwiającą jego przechowywanie i ewentualną ekspozycję. Stąd też o wartości eksponatu decyduje wiele czynników. Do najważniejszych z nich należy oczywiście, tak jak i w przypadku innych kolekcji także nieprzyrodniczych, jego dostępność rynkowa i stan zachowania, ale też sposób pozyskania oraz zakonserwowania, a przede wszystkim jakość jego spreparowania. W różnych kolekcjach i na wystawach niejednokrotnie spotkać można okazy zwierząt zaliczanych do ciekawych, a nawet rzadkich gatunków, jednakże ich ogólny wygląd i sposób spreparowania tak znacznie zniekształcają ich pierwotną, naturalną postać, iż nawet specjalista ma niekiedy problemy z oznaczeniem taksonomicznym prezentowanego eksponatu, co całkowicie dyskwalifikuje jego muzealniczą wartość. Podsumowując tę krótką charakterystykę zbiorów Muzeum Przyrodniczego Uniwersytetu Łódzkiego, należy zaznaczyć, że zbiory prezentowane na naszych wystawach cieszą się stale dużym zainteresowaniem osób odwiedzających muzeum, o czym najlepiej świadczy spora frekwencja. Nasze eksponaty wyróżniają się w przeważającej większości znakomitą jakością wykonania i świetnym stanem zachowania, pomimo iż wiele z nich to okazy blisko stuletnie. Ponadto duża część z nich reprezentuje gatunki trudne, a często wręcz niemożliwe do pozyskania w dzisiejszych czasach z uwagi na rzadkość występowania ich obecnie w naturze. Są to bowiem niejednokrotnie gatunki zagrożone lub też ginące, objęte prawną ochroną, w tym także tzw. Konwencją Waszyngtońską (CITES).

²³ Zygmunt Śliwiński – znany w Polsce lepidopterolog, były pracownik naszego muzeum.

²⁴ Jan Krzysztof Kowalczyk – hymenopterolog, także były, emerytowany już pracownik naszego muzeum.

²⁵ Wiele z tych eksponatów także ma znaczną wartość historyczną.